

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer, kedden és pénteken.
 Á r a :
 Egész évre . . . 6 ft. — kr.
 Félévre 3 ft. — kr.
 Negyedévre . . . 1 ft. 50 kr.
 A szerkesztő irodája:
 Klastromutca 564 szám.
 Kiadó-hivatal ugyanott.

NEMERE.

Politikai, közgazdászati és társadalmi lap.

Hirdetési díj:

4 hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért 4 kr. (1—10 sornyi hirdetés ára mindig 40 kr.) — Bélyegdíj minden ígatáskor 30 kr. — Nagyobb hirdetéseknél alku szerint. — Hirdetések fölvetnek a szerkesztőségénél.

Előfizetési felhívás

„NEMERE“

ezimű politikai, közgazdászati és társadalmi lap III. — 1873. évfolyamára.

26. számunkkal kezdődött a III. évfolyam 2. évfolyama, melyben a „Nemere“ meg fogja tartani eddigi irányát, képviselvén a Székelyföld érdekeit és a királyföldi magyarság ügyeit. Azáltal, hogy a pártolás hiánya miatt megszünt „Udvarhely“ működésükét is elvállalta, növekedtek kötelességei, de gyarapodtak anyagi és erkölcsi erői is. Midőn tehát törekszik kettős feladatot teljesíteni, olvasóinak ezzel összekötött kettős előnyt fog egyszerre nyújthatni.

Kérjük tehát a t. cz. közönséget, sziveskedjék az előfizetéseket minél hamarabb megtenni illetőleg megújítani. Több részről óhajnak eleget teendők, ezután a „Nemere“-t megjelenése napján fogjuk postára tenni, hogy vidéki olvasóink szerdán [mikor nem kapnak pesti lapokat] és szombaton olvashassák. Városi előfizetőinket kérjük, szállásaikat kiadó hivatalunknál pontosan feljegyeztetni, mivel a jövő évfolyamban a lapokat minden díj nélkül házhoz fogjuk küldeni.

Előfizetési árak:

Április—december . . . 4 frt. 50 kr.
 Április — szeptember . . . 3 „ — „
 Április—júni 1 „ 50 „
 Egy óra — „ 50 „

A „Nemere“ egész tiszta jövedelme a „székely nemzeti történet“ megírása jutalomdíjára van szánva.

A „Nemere“ szerkesztősége.

A szász politika legújabb fordulata.

Egy idő óta szállingózni kezdett az a csodálatos hír, hogy a szász képviselők önmaguk közt meghasonlottak, még pedig éppen a szent-székes megyesi program felett; s hogy egyik részük határozottan ama program ellen nyilatkozott volna.

Ezen hírek még annál kevésbé adhattunk hitelt, mert hiszen csak most volt, hogy a megyesi pontokat minden szászszal aláírták; képviselővé pedig éppen senki sem lehetett ezen program határozott hívein kívül.

Tudván pedig a történelemből, hogy a szász atyafiak szilárdan és rendületlenül szoktak megállani politikai elveik mellett; még ha az ég s föld összeszakadna is, ők egyszer kimondott meggyőződésüktől nem tángitanak: meg mertünk volna esküdni, hogy csak a barbar irigység költöhet effélét a határozottság eme mintaképei felől.

Most azonban, mióta Wächter Brassóban és Fabricius Segesvárt választókat összehívták nézeteik kifejtésére, bevalljuk, hogy nagy zavarban vagyunk ítéletünkkel.

Mert ezen urak furcsa nézeteket fejtegettek. Wächter ugyanis azt mondta — horrendum auditu! — hogy ebben az országban nemcsak szászok vannak.

Fabricius pedig azt mondta, hogy a mindennél szentebb universitás sok pénzt elvert hébe-korba haszontalanul, legutóbbi híres 12 pontja sem ér egy tabatkát.

Bizonyosan ugy volt, hogy ez a két derék ur megválasztása alkalmával is meg volt győződve ezen eretnek tanok felől: de akkor annyira

el voltak foglalva a magyar miniszterek és országgyűlés szidalmazásával, s akkora kéjjel töltötte el lelküket az örök időkre készített megyesi program, hogy kikerülte figyelmöket ezen csekélységnek megmondása. Azóta aztán nyomta a lelküket folyvást, míg most haza szaladhattak, hogy megmondják az igazat.

Tehát a 12 pont elleni küzdelemünkben szövetségeseink lettek Wächter és Fabricius, s mint az utóbbi mondá, minden szász vidék két képviselője közül az egyik.

Már látott a világ akkora szerencsétlenséget? Nem is Szeben Brassóval, vagy Segesvár Medgyessel áll harcban; hanem valamennyi mind önmagával. Trauschentels hű a közös programhoz, Wächter hűtelen lett; Fabricius is elpártolt, s a lelkes Gull ellene duldul — és így tovább mind a sieben Burg közül.

A hátunk reszket, ha eszünkbe jut, hogy a mesebeli oroszlánok egymást egykor milyen totaliter felfalták.

És különös, hogy ezek az úri emberek nem tudtak előállani meggyőződéseikkél a választás előtt, hogy ne választották volna meg őket; s nem szólottak bele az universitás kedélyes működésébe; hanem éppen most támadnak fel, mikor a sok zajongó ujság és kérelmező vármegyével szemben csupán a rendületlen egyetértelműség menthetné meg a barbár magyarságtól Szebennek egyedül idvezítő 12 pontját!

Bizony különös! Civilizálatlan fejünkkel mi csak arra vagyunk kíváncsiak, hogyha a közvélemény nem támadott volna oly élénken föl a 12 pont ellen; s ha kilátás volna azoknak elfogadására az országgyűlésen: vajon Wächter akkor is elmondta volna, hogy ebben az országban nemcsak szászok laknak, s Fabricius azt, hogy az universitás haszontalan munka mellett szokta pazarolni a sok pénzt.

Micsoda kételkedés? A férfi kimondja elvét, ha egymagára áll is: s bizonyos, hogyha az összes országgyűlés pártolta volna bár a 12 pontot, Wächter és Fabricius azok ellen küzdöttek volna.

Nagy bajban van most a szegény Kronstädter; nem is szól még maig sem Wächter, sem Fabricius felléptéről, pedig máskor ugyan gyorsan szokta közölni a világra szóló diktókat.

Hja, mikor betűi még ki sem hültek a 12 pont magasztosságára nyomott dicséretektől; s mikor Wächter és Fabricius is oly drága volt csak kevéssel előbb: hogyan hirdetni most ezeknek szavaival a 12 pont elkárhoztatását?

Hanem szó mi szó, mégis jó emberek ezek a mi szász szomszédaink. Ránk ijesztenek ugyan néha egy kissé, de utóbb csak előveszik azt a meggyőződésüket is, a melyiktől már mi sem félünk annyira.

Ne ijedjen meg hát a magyar országgyűlés, ha most már azt fogják hirdetni, hogy a Tóthféle törvényjavaslatból már igazán nem engedhetek. Nemde azt mondták volt a 12 pont felől is? s most már a Tóth javaslatánál vagyunk. Ettől nincs oly messze a teljes jog-egyenlőség, mint amattól ez volt. Egyik rész közülük felfedezi magában akkor is azon meggyőződést, hogy leghelyesebb ugy, a hogy van. A mi pedig német lapokba küldött cikkeiket illeti, akkor sem rakhatnak több mocskot reánk, mint most a mennyit raknak.

Megéltünk mi a szász szomszédal. Csak ne legyen neki külön Landja és külön Constitúciója, megszereti majd és együtt védi velünk közös hazánkat, közös alkotmányunkat.

Maradékai majd el sem hiszik, hogy micsoda menkö bolondos punctumokért veszedtek velünk egykor apái.

Csia István beszéde

a brassói magyar iparosok apr. 20-iki gyűlésén.

Nagyon tisztelt polgártársak! Hogy az olvasókörmegalakítása érdekében a különböző felekezeti tanítók által kibocsátott felhívásunk e nemes város összes magyar polgárai kebelében viszhangra talált, legjobban nyilvánul önöknek ily szép számmal való megjelenésükben, kik átérzve ezen üdvös eszme életre-valóságát, az elszórt szellemi és anyagi erők összpontosításának hasznosságát: körünkben csoportosultak annak alakot, életet adni, s a mit oly rég nélkülöztünk, azt egy hatalmas „legyen“-nel megteremteni, mely szivességökért fogadják tisztelt polgártársak a haza, a nép nevében legforróbb köszönetünket.

A jelenkor gözzel hajtott vaskerekének küllöit ezer ember nyersereje sem képes feltartóztatni, vagy azt helyéből kimozdithatni, míg a szakavatott gépész egyszerű kéznyomására készséggel meghódol a tudomány hatalma alatt és az emberiség jólétén éjjel napal egyformán nagy gyorsasággal fárads. A közel mult márczius 30-ka e város társadalmi átalakulását, új történetének korszakát jelző nap mindnyájunk élénk emlékébe van vésve; vállalkozó, tudomány és pénzerővel rendelkező világpolgárok öznölk el rövid időn bércezes hazánk áldott völgyeit, annak elszórt kincsei kiaknázása végett; mintegy varázs ütésre fognak hatalmas gyárak füstölő kéményei — az ipar eme nevezetes tornyai — kiemelkedni a silány jelen és a nagy-szerű jövő aránytalan harcának megkezdésére, minek láttára az egyes ember parányi ereje elszibbad, megsemmisül.

És kérdelem tisztelt polgártársak, mily erők fölött rendelkezünk ezen válságos perczben? Pénzünk ipartudományunk nincs, vállalkozók nem vagyunk — így nyomtalanul elsodortatunk különösen Brassó, hazánk leghatalmasabb virágzó kereskedő, iparvárosában, mely hivatva van nyugot és kelet kincseit földünk e két világtája irányában közvetíteni; nincs emberismeretünk és kevés finomabb alkalmazási módorunk. Egy, mire támaszkodhatunk: székely hangya szorgalmunk és ez is vajmi csekély a nagy tusában; ezer iparos fáradsággal előállított évi kézi gyártmányát egyetlenegy gözmozdony után függesztett néhány kocsit képes tovább szállítani, mi csak tengődésünkre nyújt kevés hasznot. Második, mire támaszkodhatunk és ez legfőbb: józan gondolkodásunk, összes lelkitehetségeinknek a tudomány művészet, kereskedés, ipar és gazdaság iránti fogékonyságunk; ha azt fejlesztjük, művelni akarjuk, tőlünk függ a fennebb kijelölt irányokban a tért elfoglalni és méltólag betölteni. — Kire várunk, mért habozunk a kezdeményezésben? Minden percz, mit elmulasztunk, évtizedek hátramaradását fogja jelezni. Csak az a nemzet él tényleg, mely az elszórt parányokat céljainak megvalósítására egy tökéletes egészszé idejében tudja összeállítani. És most néznök szembehunyva, összefont karokkal tétlenül a társadalmi fejlődést, mitől egyesek és nemzetek léte vagy nemléte függ, midőn rövid idő alatt sokat, igen sokat kell tennünk elmaradásunkat pótolni, jövőnkét biztosítani. Mi, tisztelt polgártársak, érzünk magunkban elég erőt oly egylet megalakítására, mely nemzeti jellemünk, alkotmányos érzelmünk önmivelődési erős akarataink nyilvánulására szolgál — ezt az erőt érezzük, és fokozatosan fejleszteni mindnyájunk hazafias köteleességünk.

Mint uralkodó nemzet tekintve társadalmi állásunkat, mélyen megsomorító az, mert a magyar polgárság, kinek a nép zömét, erejét kellene képviselnie, elszórva közönbösön szemléli fajunk erkölcsi sülyedését s nincs védőkar, mely hivatva volna azt bukásában feltartóztatni, nincs egy központ, mely felé bizalommal fordulhatnánk, hol az egyes erős támaszt, az összes polgárság pedig szavának befolyást és tekintélyt szerezhetne, bárha lelkes hazafiak szóval és tettel mindent elkövettek a szunyadozókat régi álmaikból felébreszteni, a kételkedőknek fátylat gyujtani, melynek világánál hibáinkat meglátva erős kézzel éles késsel irthatnák azokat ki. Semmisítsük meg az előítéleteket, saját hibáinkat, emeljük föl első sorban a fiatal segédeket — kik hivatva vannak egykoron ezen tisztas állást elfoglalni — magunkhoz, szok-

tassuk szelidebb erkölcsökre, nemesebb élvezetekre, finomabb alkalmazási modorra, melyet csak ugy érhetünk el, ha egy polgári és segéd olvasókört alakítunk társadalmi kinövésünk meggátolására.

Őnökhez fordulok, tisztelt fiatal segédek, kik eddig a polgári körből kizárva csak a véletlen által vezéreltve nem találtak egy tisztos helyet a megpihenésre, szabad idejük okszerű felhasználására. Legszebb alkalom nyílik most egy oly körbe lépni, mely hivatva lesz nemzeti szüretöket ápolni, az ipartudományok elsajátításában segédkezni, az öszhangzatos énekek magukat kiművelni, mert vajmi szép és nagy ezen lelki tulajdonokkal birni.

De szint oly fontos a munka nélkülinek munkát szerezni, a betegnek segélyt nyújtani, az üldözöttet pártfogolni — mind ezt elérhetik a polgári és segéd olvasókör kebelében.

Itt az idő, hogy mi magunk gondolkozzunk és tegyük sorsunk és becsületünk javulására, itt az idő megmutatni hogy: „csak nem fajult el a székely vér, minden csöppje drága gyöngyöt ér.“

Tisztelt polgártársak! Az általunk eddig gyöngéd szeretettel ápolt eszmének kivitelét ezennel az önök kezeibe tesszük le. Legforróbb óhajunk: az olvasókör ágya legyen a honszeretet, párnája az egyenlőség, takarója a testvériség. Legyen megóvva vallási türelmetlenség, pártoskodás és irigység fagyos leheletétől, hadd izmosodjék meg alatta a közmívelődés eme fája magyar nemzetünk és hazánk boldogítására, hadd teljesüljön a látnok eme szava: „Magyarország nem volt, hanem lesz.“

XIII-ik közlemény a székely pályadíj ügyről.

(Vége.)

A Maros-Vásárhelyen április 1-én rendezett hangverseny 30 forint tiszta jövedelmét is beküldötte Kereskes Sámuel ur az „Erdély“ érdemes szerkesztője s a székely-pályadíj-alap buzgó tevékenységű barátja.

A nevezett lapban, annak szerkesztője így ír a hangverseny eredményéről: „E hangverseny — ugyan — inkább a korszerű eszmének szerze diadalt, mint hogy nagy anyagi hasznot hozzon; mivel a közönség márcz. előtt ugyszólva ki volt merülve a gyakori adakozástól. A költség is sok volt és a tánczos mulatozás nagy áldozatokot kívánt. De a közönség időöltése élénk volt, a jelen voltakban pedig sokáig megmarad ez est művészi élveznek emlékezete. Dajbukát testvér urak elárúsítottak 98 frt. 20 kr. értékű jegyet, estve a pénztárnál elkölt 30 frt. 40 kr. utólagosan feljül fizettek: egy Maecenas 5 frt., t. Bukuresti

János 1 frt., Szemerjay József ur 1 frt., Makray Sándor ur 1 forint. Az összes bevétel tett 136 frt. 60 krt. a kiadás 109 frt. 24 kr., maradott 27 frt. 36 kr. Ennek az indítványozóhoz küldését az „Erdély“ szerkesztőségére bizta, a ki ehhez téve az ev. ref. főtanoda V. középosztályu növendékeitől gyűlt 1 frt. 38 kr. s így az összeget 30 frtra egészítve ki, rendeltetése helyére küldötte. Köszönöm a hangverseny lelkes indítványozói, létesítői az abban működött tisztelt tagok és résztvevő közönség szives pártolását, különös hála értemesek a felülfizetések és az elől említett lap szerkesztőségének buzgó fáradozása. Adja Isten, hogy közös igyekezetünknek legyen egykor kielégítő eredménye!

A „Pesti Napló“ érdemes szerkesztője Urvary Lajos Oláhfalva mezőváros képviselője a lapjában való gyűjtést 6-ki 80-ik számában bezárván, beküldötte a felszólítására hozzá beküldött adományokat: gr. Péchy Manó 10 frtot, Zséry Lajos 5 frt., gr. Széchenyi Béla 20 frt., Almási Pál 30 frt., Fogarasy János 10 frt., Urvary Lajos 5 arany, börzei értékben 26 frt. együtt 101 frtot. Fogadják halámat érette a nagytekintetű honfiak, székelyeimet pedig kérem tartsák meg emlékezetökben az anyahon azon jelesek nevét, a kik az ő nemzeti ügyököt oly tetemes adománnyal segítették el.

Mainap Tisza László nagybirtokos ur 5 aranyat küldött be hozzám a székely pályadíj-alapra, minek börzei értéke 25 frt. 80 kr. Fogadja halás köszönetemet nemes bőkezűségéért!

XII-ik közleményem szerint takarékpénztárba téve volt 1758 frt. 7 kr. ma betettem 304 frt. 9 krt; van a takarékpénztárban 2063 frt. 18 kr. ehhez adva az akkor befizetetlen volt s máig is be nem fizetett, sőt 2 arannyal (minek börzei értéke 10 frt. 36 kr.) szaporodott 125 frt. 52 kr. igéretet, az egész székely pályadíj-alap ma tesz 2187 frt. 68 krt. E közleményt vegye a szives olvasó ápril 12-ki husvétii előleges értesitésem kiegészítéséül.

Kolozsvárt, apr. 15. 1873.

JAKAB ELEK.

XIV-ik közlemény a székely pályadíj ügyről.

Nem lennék hü tolmácsa érzéseimnek, sem igaz barátja az ügynek, melynek sorsát, még most mint kezdeményező, én intézem, ha külön közlést nem szentelnek s egész nagyszerűségében nem tüntetném fel a haza előtt ama száz királyi vert aranyat tevő fényes adományt, mely tegnap gróf Lázár Miklós által, mint a gr. Mikó

Imre ur ö nagyméltóságának a székely pályadíj-alapra tett áldozata küldetett be, s a minek börzei értékét, 513 forintot, a takarékpénztárba ma elhelyeztem s így a székely pályadíj-alap ezáltal 2700 frt. és 68 kr-ra növekedett.

A nagy áldozatokhoz szokott nemes gróf itt is a maga ismert lelki nagyságában jelent meg; ezerszáznegyedik az áldozók közt, de magához és az ügyhöz oly méltó tette, hogy kalapot kell emelnünk előtte. Ez adományt az áldozónak személyisége, s a nemzet történetében való elévületlen örök érdemei mellett annak értéke és remélhető mély erkölcsi hatása teszi nagy becsűvé.

Legyen hát ez a hír közöröm hire a magyar hazának, a magyar tudományos világnak. Vegye kedves tudomásul különösen a mi szép székelyföldünk népe! tudja meg, hogy a ma élő legnagyobb székely, pályadíj ügyünk kérdésében a mai nap nyilvánosan az ő dicsőségének igénytelen munkásaihoz csatlakozott.

Kolozsvárt, 1973. ápril 18-án.

JAKAB ELEK.

Külföld.

Párisban a választási küzdelem naponkint hevesebb lesz. A Rémusat jelöltségét támogató lapok azt kezdik hirdetni, hogy Barodet megválasztatása Thiers bukását idézné elő s ennek könnyen a köztársaság megsemmisítése lehetne a következménye. Miután Thiers minisztere mellett oly határozott állást foglalt, ez aggodalom bir némi valószínűséggel; de e helyzetet a köztársaság elnöke teremtés ingadozása, a monarchistákkal folytatott kaczerkodásával a republikánus pártban szakadást idézett elő. A conservatívek gyűlést tartván elhatározták, hogy sem Remusatra, sem Barodetre nem szavaznak.

Az esetre, ha egyes külállamok Spanyolország ügyeiben közbenjárónak, Portugalia a legszigorubb semlegességét fogja megtartani. — Az északi tartományokból vallási jellegű izgatásokról tudósítanak.

Az osztrák reichsrath 21-iki ülésében azon lengyel képviselők, kik a választó reform elfogadásakor a reichsrathot elhagyták és elnöki felhívás daczára nem tértek vissza, képviselői delegatusi megbízásaikat elvesztetteknek nyilvánították.

Berlinben Albrecht porosz herceg és Mária szász hercegnő esketése esti 7¹/₂ órákor a királyi várkapornában történt meg.

A malagai önkénytesek föllázadtak tisztjeik ellen, de már lecsöndesültek. Több elfogatás történt.

Morales csapata tegnap Irunba érkezett. Feladata a határvámokat és Verát újból megszállni.

TÁRCSA.

A természettudomány mint a közlekedés előmozdítója.

Képek és vázlatok az életből.

Deák Gerőtől.

(Folytatás 14. számunkhoz.)

Hogy ha már a gőzfejlesztés elméletét s annak az ipar, közlekedés sat. céljaira való alkalmazását mindennek előtt a természettudománynak kell köszönnünk, csak ennyi még távolról sem elegendő. Mert ugyan is ebből tanulhatjuk meg azon eszközöket is, melyek által a mindenható gőzerőn mindannyszor diadalmaskodhatunk, valahányszor az egy s más körülmények között hatalmunkból ellillani törekszük vagy minket és munkánkat megsemmisítéssel fenyeget. Számptalan eset van ugyan, midőn a gőz használatkor iszonyu veszélyeket szerez és hogy ezeket kikerülhessük, arra ép a természettan oktat minket.

Mielőtt az erősebb vagy gyengébb gőzképződés feltételei, a fővő viz minden tulajdonságai ismeretesebbek lettek volna, csak a gőzkazán szétrobbanása által is igen szomorú balesetek merültek fel. Egyenlőtlen, igen hirtelen és rohamosan beálló gőzképződés, főleg ha a víz igen be van fojtva a kazánban, melynek falai már izzó tüzesek lettek, hasonló mértékfeletti gőzfevülés, légmentéssé vált viz, különösen pedig az ugynevezett kazánkö; ezek a legközönségesebb okai az ilyen explosióknak.

A kazánkö ugy származik, hogy a vízben feloldott földes anyagok — különösen mész — az üstben megkeményednek s végre az edény falaira leülepednek. Itt pedig ugy össze halmozódnak, hogy idővel hüvelyknyi vastag rétegeket képeznek. Ezek kettős bajt okoznak; először mint rosz melegvezetők nagy mértékben gátolják a tűznek a vízre való behatását, miért hasonlithat-

lanul több tüzanyag használtatik el; — másodsor nem levén képesek annyira kiterjeszkedni, mint a kazán ércfalai, repedéseket kapnak, itt-ott nagy darabokban pattannak le s ha aztán a viz az ezen kótakaró alatti izzóvá lett falrészeket hirtelen érinti, a kazán szétrepedése igen-igen könnyen lehetséges.

Ez a kazánkö nagyon alkalmatlan minden gőzgép munkásaira nézve, minthogy legalább 8—14 napban egyszer el kell onnan távolítani. A véletlen azonban egy eszközt nyújtott, melylyel a kazánkö képződését teljesen meg lehet akadályozni. Egyszer a munkások pityókat öntöttek volt a gőzüstbe, hogy ott megfőzzék. Ez alatt egy halaszthatlan munkát kezdtek el s elfeledték, hogy a pityóka után nézzenek, mely e közben egészen szétfőtt. — Midőn később az üstöt meg kellett a kazánköből takarítaniok, bámulva látják, hogy ez alkalommal semmi sem képződött, hanem valami hígpép alakult, melyet csak ki kellett öntenük. A vegytan is kiterjesztette figyelmét ezen tapasztalatra és továbbki kísérletek után ugy találta, hogy még többféle anyag, pl. agyag, fűrészpor sat. képes meggátolni a kazánkö képződését. Ezóta mindig valami kémiai oldószert tesznek a gőzkazán vízébe.

Minden gőzgép legfontosabb részei ezek: a gőzkazán, melyben a vizet megmelegítik és a gőz kifejlődik; a henger (cylinder), melyben a dugattyu fel s alámozog és a sűrítő (condensator), hol a gőz mindig friss vízzel jön érintkezésbe és ismét megsűrűdik. A nagy nyomású gőzgépeknél, a melyek t. i. igen nagy erővel dolgoznak, hiányozhatik a sűrítő, mert itt a gőz elég erős, hogy a külső levegő nyomását legyőzhesse.

Miután már a gőzgépek előállításának történetét s a gőzképződés elméletét, szóval a gőzerőt általában vizsgáltuk, térjünk át azon gőzgépekre, melyek által a vízi és száraz közlekedés napjainkban oly nagyon meg van könnyítve.

6. A gőzhajó.

Már a 16-ik század közepén épített volt Blasco

de Garay spanyol hajóskapitány egy gőzhajót, melynek külső oldalán alkalmazott lapátkerekeit egy elrejtett gépezet hozta mozgásba. És ezt viszont egy üstben fővő viz hajtotta. Mindenestre ezen járművet, mely evező és vitorla nélkül haladott a vizen, a legelső gőzhajó gyanánt tekinthetjük.

Utána számosan tettek több-kevesebb eredményű kísérletet a gőzhajó feltalálásán, de a tökéletes siker még mindig hiányzott.

Végre jött Foulton. Ez az amerikai Livingstonnal egyesülve Párisban sokáig dolgozott és fölfedezését I. Napoleon császárnak ajánlotta fel. Különös, hogy a nagy császár figyelme elfordult mechanicusaink művéről; ugyanazért mindketten Amerikába tértek vissza, hol a már Livingston számára nyert szabadság meghosszabbítását eszközölték ki.

Miután Livingston meghalt, Foulton egyedül folytatta a munkát a már megkezdett gőzhajón; és habár számptalan akadály és nehézséggel, ügyetlen munkásokkal, az értelmetlen tömeg gunnyával, és saját barátainak szánakozó fejesóválásaival kellett is megküzdenie: közeledett végre a kész hajó első próbautjának napja. — Daczára annak, hogy a vállalat rosz kimenetele felől közönségesen meg voltak győződve, mégis számptalan kíváncsi néző tódult össze. Mihelyt a jel az elindulásra meg lett adva, a kerekek tettek ugyan néhány mozdulatot, de aztán mozdulatlan csöndesen álltak meg. A tömegnek közös hahotája és számptalan gunyos megjegyzései követték ezen ugyan előre várt, de mégis meglepő jelenetet. De Foulton nem volt az az ember, a ki könnyen megijedjen és tervével fölhatyjon. Ő fölfedezésének czelszerűsége felől roppant szilárdul meg volt győződve; s miután a gépezetet gondosan megvizsgálta, az akadályt szerencsésen fölfedezte és hirtelen elenyészett, a hajó ismét megindult a hullámok felett büszkén és biztosan, vezetője akaratának teljesen engedelmeskedve.

(Folytatása következik.)

A hollandusok az atchinaiak ellen folytatott harcban nagy ellenzésre találnak. A hollandus csapatoknak kétszeri támadással sikerült két erődöt elfoglalni de midőn a főerődöt megrohanták visszaverettek. A küzdelem kétségbeejtő volt s a hollandus vezér megöletett.

V e g y e s.

(Gr. Mikó Imre) volt közlekedésügyi miniszter a gróf Andrássy György elhunytá folytán megüritült főpohárnokmesteri méltóságra neveztetett ki a király által. A hazafi érdemekben gazdag nemes gróf homlokát ezuttal a király keze ékesíté fel az elismerés babérjával. Őszinte szívből óhajtjuk: viselje Erdély legnagyobb magyarja sokáig e magas és díszes hivatalt az évek végtelen soráig a hazának és Királynak javára, mint ezt egész élete folyamában tevé. Ugyanaz alkalommal a következő udvari méltóságokra történtek kinevezések: a főasztalnoki méltóságra gróf Zichy Ferencz a főajtónállói méltóságra: gróf Almássy.

(A magyar delegatio) ap. 22. ülésében Mérey osztálytanácsos azt felelte Wahrmann interpellációjára, hogy a közös aktívák megosztatlan tulajdont képeznek s nem a közös budgetbe tartoznak, mivel nem a pénzügyminiszter felügyelete alatt vannak.

(Képviselőházunk) rendes ülései a kormány óhaja szerint 28-án kezdődnek meg, ha a Delegatio tárgyalásai megengednek.

(Zimalkovszki) krakói polgármester lengyel miniszterre neveztetett ki.

(„Délmagyar- és erdélyországi) építő társaság“ czég alatt, egy Aradon székelő részvénytársulat fog alakulni határozatlan időtartamra és azon jogosultsággal, hogy a magyar korona tartományainak minden helyén, főleg pedig Erdélyben mellékintézeteket alapíthasson.

(Oraviczáról) a világtárlatra egy igen jól sikerült román fabáz küldetett, benne a megnyitás után szövöszték, sok népviselet, himzés és egyéb női munka lesz látható.

(Lakatos János) a székely-udvarhelyi rom. kath. gymnasium egyik fáradhatlan tanára, folyó év april 18-án reggeli 4 órakor élete 61-dik gymnasialis tanársága 20-ik évében kimult.

(Mészáros Nándor) ujvidéki főgymnasiumi igazgató, és id. főigazgató az erdélyi kath. tanodák megvizsgálása tekintetéből, mint miniszteri biztos Erdélybe jó. —

(A Gizela) főhercegeasszony menyegzője vssárnap nagy pompával megtartván, az ifju pár délután Bécsből Salzburgba utazott hol pár napig időzik.

(Frankfurtban) a söradó miatt nagy zavargás történt, a katonaság kivonult s a népből számos halott és sebesült, a rend helyre állott.

(Thierry) a francziák közelébb elhunyt híres történetírója, „Attila fia“ című művében bevallja, hogy a hunnok történetének megírására magán a tárgyon kívül még Magyarország s a magyarok iránti rokonszenve is vezérelte. „A nemes magyar nemzet — szól — bármennyire leverve legyen is ma (1853-ban), Európa nemzeteinek üdvére még életben és erőben van. Ez a nemzet az, mely Európa és Ázsia kapujánál őrt áll; hogy legyen sokáig hű öre e kapuknak!“ Roszálását fejezi ki Austria „visszás és végzeteljes politikája“ felett, mely azt a nemzetet akarja elnyomni, mely hivatva van az Európa kulturától kelet hódításvágyát visszatartoztatni. „De folytatja továbbá, történjek bármi is, Magyarország élni fog hivatása miatt, melynek képviselőit a gondviselés nem engedi megsemmisülni.“

Helyi különfelek.

A helybeli magyar társalgó egyleti választmány megbizásából alólírott által közhírré tétetik, miszerént említett társalgó egylet által a főpiacson 89-dik ház szám alatt eddigis birt társalgói helyiségeiben egy vendéglői helyiség minden hozzá tartozóival együtt folyó évi Szt. Mihály napjától kezdve, három egymásra következő évre albérlbe fog a többet ígérőnek adadni.

Az albérlemény irásban foglalt feltételei bár mikor a társalgó egylet termében, vagy alólírott-nál is betekintethetők.

Vállalkozók jelentkezhetnek ugyanott f. é. májushó 4-én délelőtti 12 óráig.

SZILÁGYI FERENCZ, egyleti gazda.

A brassói magyar casinó idei tavaszi rendes közgyűlése vasárnap aprilhó 27-én délután 3 órakor tartatik a casinó helyiségeiben, mire a tisztelt tagok tisztelettel meghivatnak.

Burchez Henrik gymnasiumi tanár nevelő intézetét volt alkalmunk megtekinteni. Nem tehetjük, hogy a nevelés érdekében elismerőleg ne nyilatkozzunk e finevel-déről, melyet közelebbről bővebben fogunk ismertetni.

Becsi tőzsde es pénzek Brassóban april 24.

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes items like Osztr. nemzeti adósság ezüstben, 1860-ki sorsj. kölesön 100 frt., Nemzeti bank részvény, etc.

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő: Herrmann Antal. 2 21—0

Az „Unió-kert“ megnyitása.

Alólírt közzétenni kívánom, miszerént május 4-én megnyitom az

„UNIO-KERT“

néven ismert mulató kertemet.

Midőn ugy ez alkalomra, mint a megnyitandó idény tartamára a t. cz. közönség mentől tömegesebb látogatása általi szives pártfogását kérem, magam részéről ajánlom kész és pontos szolgálatomat és arra törekvő igyekezetemet, hogy a t. cz. vendégek nálam mentől több élvezetben részesüljenek.

Kézdi-Vásárhelyt, 1873. april 20-án.

Kölnönte Mózes.

37 1—1

Advertisement for 'ORGONÁK!!!' (Organs) with text describing the quality and availability of instruments, mentioning 'Nagy József' and 'Eladó BUTOROK'.

Több garniturok, divánok, kanapék, szekek, politirozott és lakirozott chiffonérok, fiokos szekrenyek, kihuzó asztalok, hajtott és több alaku nádszékék, arany rámás tükörök, olaj festmények s a tb. a legjutányosabb árért megszerezhetők. A nagyérdemű közönség számos látogatását kéri

Papp Ferencz,

asztalos, kárpitos és nádszék-gyártó; butorraktára a klastromkapunál.

Brassai áru-tőzsde april 25.

Large table with multiple columns listing market prices for various goods like Buza, Rozs, Kukuricza, Káposzta, Szilva, etc., under different market categories like 'Kásák', 'Lisztek', 'Nyersbőrök', 'Csergék', 'Kalapok'.

Sz. 207/1873.

36 2—3

Árlejtési hirdetmény.

A brassói m. kir. mérnöki hivatal irodájában 1873 évi májushó 16-án délelőtti 9 órakor szóbeli kisebbitendő árlejtés fog következni építési helyreállításokról el-elkülönítve tartatni és pedig:

1. Az Ojtozi államut 46⁵/₈—48⁴/₈ mrtfd szakaszán létező 70 és 74 sz. hidak kijavítása uti karfák helyreállítása iránt; összeg 2242 frt. 10 kr.

2. Az Ojtozi államut 47³/₈—48²/₈ mértföld szakaszán létező 75. 80. 96. 97. és 100 számú mütárgyak helyreállítása iránt; összeg 1128 frt. 83 kr.

3. A Torda—Nagy-Szeben —Brassói államut 38¹/₈-²/₈ mértföld szakaszában egy utkaparóház szelvépítése iránt; összeg . 2404 frt. 80 kr.

4. Az Ojtozi államut 42²/₈-³/₈ mértföld szakaszában árvíz által leszakasztott 44 számú hid új-bóli helyreállítása iránt; összeg 1365 frt. 50 kr.

A vállalkozni kívánók sziveskedjenek tehát fenn nevezett napon és órában, az 5 százaléku bánatpénzzel ellátva, a m. kir. mérnöki hivatal irodájában megjelenni, hol a közben is az árlejtés és építés-szerződési iratok megtekinthetők.

Szabályszerű írásbeli ajánlatok csakis a szóbeli árlejtés kezdetéig fogadtatnak el.

Brassó 1873 évi april hó 7-én.

A m. k. mérnöki hivatalból.

33

Hirdetmény.

3—0

A sepsi-szent-györgyi városi tanács által a városi képviselőtestületnek 1873. februar 13-ról kelt határozata alapján ezennel közhírré tétetik, miszerint tekintettel arra, hogy az 1868-ik évi október 12-ről kelt közbirtok rendezését érdeklő utasítást illetőleg nygvan ez érdekb, 1872-ik évi május 6-ról kibocsátott igazságügyi rendelet szerint, az eljáró kir. törvényszékek a közbirtok rendezése érdekében mulasztás esetére a felperességre hivatott közbirtokosság költségére és veszélyére kinevezendő cselekvényi gondnokok közvetítése által a birtokrendezési keresetek beadatása iránti intézkedésre hivatalból kötelezvék; illetőleg tekintettel arra, hogy a helybeli kir. törvényszék a s.-szt.-györgyi közbirtokosságot a közhelyek iránti rendezési kereset beadására fennírtett joghátrány terhe alatt ismételen fel is szállította: a fennforgó, rendezést igénylő S.-Szt.-György városa határában található összes közterdők szabályozási módozata, s illetőleg az arányosítás elvei feletti megállapodás, a jogosult közbirtokosok számbavétele, és a halasztást nem tűrő kereset megindítása

érdekb, szükségelt tanácskozás végett az összes érdekelt bel- és külbirtokossági gyűlést 1873. május hó 4-én d. u. 2. órakor a városház nagytermében egybehivandónak határozta.

Ennélfogva felhivatnak mindazok, kik S.-Szt.-György városa területén találtató közterdőkhez tulajdon vagy bárminemű birtoklasi vagy haszonélvezeti jogot képezhetni vének, miszerint a fennebbi határidőre kitűzött, közbirtokossági gyűlésben annyival bizonyosabban megjelenni, illetőleg lehető igényeiket érvényesíteni igyekezzenek, minthogy ellenesetben a kereset a közgyűlésileg megállapított elvek alapján s csakis az igazolt közbirtokosság nevében fogván megindíthatatni, a netalán kimaradott érdekeltek vélt igényeiket csak is béavatkozási alkereset által fognak érvényesíthetni.

Kelt S.-Szt.-Györgyön 1873: apr. 10-én.

34

Pályázat.

3—3

A tusnádi fürdő orvosi állomásra, melylyel az ez évi junius 10-ikétől augusztus végéig tartó időnyre 150 frt. o. é. fizetés és díjtalan lakás van egybekötve, ezennel pályázat nyitatik.

A pályázni kívánó s mindhárom hazai nyelvet beszélő orvostudorok, kérelmüköt orvostudori oklevelök hiteles másolatával fölszerelve igazgató bizottmányi elnök gr. Kálnoki Jenőnek april 30-ikáig S.-Szt.-Györgyre küldeni kéretnek meg.

Előfizetési felhívás a

„REMEMÉNY“

czimű Tözsde-lapra.

Midőn az általános tapasztalt szükség folytán hozzám több oldalról intézett felszólításnak engedve egy lapot vagyok alapítandó, mely egyfelől minden bel- és külföldi sorsjegyek, értékpapirok, szóval minden kisorsolás alá tartozó kötvényekre vonatkozó időnkinti sorshuzások eredményéről részletes és biztos alapon nyugvó kimutatást foglaland magában, másfelől pedig az érték tözsdei áruk árvaltozatai, valamint a helyi és vidéki piacok forgalmi áruinak időnkénti állása felől kimerítő tájékozást nyujtand; azon kecsegtető reménynek adom oda magamat, hogy jelzett vállalatom által jelen ideig e téren szenvedett hiány pótolva s ugyanazért e vállalatban nyilvánuló jóakaratu törekvésem illető helyeken kellően méltányolva leend.

Mivel különösen vidéki közönségünk a sorsjegyek adás-vevése körül ezertéle rászédetéseknak van kitéve, s mivel nem egyszer történt már, hogy egy sorsjegy birtokosa sorsjegyét a vételárnak megfelelő árban eladta, holott ezen sorsjegy az eladást megelőzőleg már a nyerők között kihuzatván — utána tekintélyes nyeremény volt járulandó, és viszont, mivel számtalan oly sorsjegy tukmáltatik naponta a közönségre, mely már ezelőtt évekkal kihuzatván, nyereményre mi kilátást sem nyujthat: ugyanazért a lehetőségig megóvándó a közönséget az ily és hasonszertű kijátszások és károsulásoktól, közölni fogom a különböző sorsjegyek azon számait is, melyek már nyerők gyanánt kihuzvák, a rájuk eső nyeremény azonban még felvéve nincs.

Figyelemmel kísérendem az erdélyi részekben működő különböző bankok, takarékpénztárak és biztosító társulatok pénzüzleteit s közlendem ezek részvényeinek időnkinti állását, valamint a részvények után járuló osztalékok magasságát.

Lapom levelezési rovatában a legnagyobb készséggel fogok felvilágosítást adni szakkörömbe vágólag hozzám intézendő minden kérdésre.

Mindennemű hirdetések legjutányosabban eszközlendek.

A „Remény“ megjelenik minden hó 8-án és 22-én.

Előfizetési árak postai szétküldéssel.

Egész évre . . . 2 frt. 40 kr.
Fél évre 1 „ 20 „
Egy példány — „ 10 „

A „Remény“ első száma egy általános kisorsolási naptárral együtt megjelenik folyó évi májús 8-án.

Májús 8-kától December végéig terjedő időre előfizethetni 1 frt. 50 krral.

Az előfizetéseket postai utalvány utján és pedig Aprilis végéig kérném a „Remény“ kiadóhivatalába beküldeni, hogy a nyomtatandó példányok száma iránt tájékozva lehessenek.

Brassó, 1873. Márczius hóban.

Werzár Gergely,

lap-tulajdonos és felelős szerkesztő.

31 8—0

☞ Személyes értekezletre „Bankosztályomban“ készséggel állok szakmámba vágó ügyben a t. közönség szolgálatára, magán ügyben a rendes levelezés utján válaszolok. ☛

A „Remény“

Bank és Váltó-üzlete, klastrom-utca 561. szám.